

Jedn. identifikátor 294985-RRTV

Naše č. j. RRTV/627/2019-kus

Sp. zn. RRTV/2018/656/kus

Zasedání Rady 21/2018

Vyřizuje: Analytický odbor

Datum, místo 19. prosince 2018, Praha

ROZHODNUTÍ

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada), jakožto ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 7 písm. a) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (dále jen zákon č. 40/1995 Sb.), podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) téhož zákona a podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, rozhodla v řízení o přestupku vedeném podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich takto:

- I. Obviněná společnost DOCENDO s.r.o., IČ: 04959221, se sídlem Podlišovská 1284, Praha 9, PSČ 19800, se uznává vinnou ze spáchání přestupku dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., kterého se dopustila zadáním reklamy, respektive teleshoppingu IQ kvíz vysílaného dne 26. února 2018 v čase od 23.45 hodin na programu Rebel, neboť tento teleshopping je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního předpisu, resp. klamavou obchodní praktikou dle ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Obsahem teleshoppingu, fungujícího na principu interaktivní soutěže, byl úkol, v rámci kterého měli diváci spočítat finanční obnos zachycený v podobě mincí na obrázku. Splnění úlohy přitom spočívalo v takové podmínce, že ji soutěžící nemohl odkrýt, neboť chyby na mincích (které kvůli drobné odchylce byly chápány jako neplatné a do konečného výsledku se tudíž nezapočítávaly), nebylo možné identifikovat ani poté, co moderátorka správnou odpověď ukázala, a kdy byly chybné mince označeny červeným kroužkem. Spotřebitel tak mohl na základě zhlédnutí teleshoppingu učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil, tzn. zavolat na uvedené telefonní číslo za zvýšenou sazbou, aby sdělil odpověď, kterou považuje dle objektivních měřítek za správnou, přestože vzhledem k zavádějící odpovědi, která byla na závěr teleshoppingového bloku označena jako správná, neměl šanci na výhru.
- II. Za přestupek se pachatelé v souladu s § 8a odst. 2 písm. b) a § 8a odst. 6 písm. c) zákona č. 40/1995 Sb. ukládá pokuta ve výši **200 000,- Kč**. Pokuta je splatná ve lhůtě 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí na účet 3754-19223001/0710, variabilní symbol 2018656.
- III. V souladu s ustanovením § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016, o odpovědnosti za přestupky, a § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb. uložila Rada účastníkovi řízení povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši **1.000,- Kč** (slovy jedentisíckorun) na účet č. 3711- 19223001/0710, variabilní symbol 2018656, úhrada nákladů je splatná do pěti pracovních dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Okolnosti předcházející zahájení řízení o přestupku

Rada provedla analýzu teleshoppingového bloku s názvem IQ kvíz, který byl odvysílán dne 26. února 2018 v čase od 23:45 hod. na programu Rebel.

Tato služba je řádně označeným teleshoppingem, tedy obchodním sdělením s jasným komerčním cílem. Formát teleshoppingového bloku obecně odpovídá interaktivnímu charakteru služby. Moderátorka ve studiu uvádí jeden či více úkolů a vyzývá diváky, aby zavolali na speciálně zpoplatněnou linku a za správnou odpověď získali peněžitou výhru. Pořad zaplňuje vysílací čas v nočních a brzkých ranních hodinách a dle prezentovaných informací nabízí divákům kromě možnosti přepojení do studia i poslech audioknih.

Po celou dobu je na obrazovce uvedeno telefonní číslo 909 900 700 s textem „VOLEJTE NAŠI IQ LINKU“, nápis ŽIVĚ a číslo 18 v červeném kroužku značící nevhodnost pro děti a mladistvé, zadání právě probíhající soutěže a aktuální výše výhry. V průběhu soutěží se objevují i nápisy „!!VOLEJTE NYNÍ!!“, „ČEKÁM NA VÝHERCE!“, „POSLEDNÍ ŠANCE“ aj. V dolní části obrazovky se v tzv. kraulu opakuje tento text:

Zamíchej znaky ve větě "IQkvíz nás baví", potom uplatni Caesarovu šifru, odečti od čísla (pozn.: následuje třicetimístné číslo, které je díky kombinaci pohybujiícího se malého textu a kvality záznamu špatně čitelné) dekomprimuj Caesarovou šifrou a uspořádej znaky. - - Cena hovoru z CZ je 90,- Kč/minuta vč. DPH. Za každou započatou minutu spojení je účtována uvedená cena hovoru, i v průběhu poslechu nabídky audioknih při čekání na spojení do studia, i když se nepodaří zvolit dostupnou službu nebo v průběhu pohovoru s dramaturgem pořadu. Při poslechu ukázek nabízených audioknih může být divák, v souladu s dramaturgickým záměrem a aktuálním stavem pořadu, bez upozornění přepojen do studia. Volající může poslouchat nahrávky audioknih do okamžiku přepojení do studia, po přepojení hovoru do studia a oznámení nesprávné odpovědi na vědomostní otázku bude hovor ukončen. V případě uvedení správné odpovědi bude s divákem proveden krátký pohovor za účelem upřesnění výherních propozic. Více info na www.iqkviz.cz. Max. délka hovoru v ČR je 13 min. Provozuje DOCENDO s.r.o., Podlíšovská 1284, Praha 9.

Zadáním soutěžního úkolu v analyzovaném vydání teleshoppingového bloku bylo odpovědět na otázku, kolik korun českých je na obrázku s mincemi nacházejícími se v obdélníku na obrazovce. Některé byly otočeny lícem nahoru, některé rubem, vzájemně se nepřekrývaly a jejich pozadí tvořila blíže nerozpoznatelná fotografie. Moderátorka na začátku pořadu uvedla: „No a budeme dneska počítat. Já napočítám pět tisíc a vy si mezitím napočítáte, kolik korun českých je na tomto obrázku. Chci korunu českou, naši měnu. Takže dobře se podíváte na obrázek a vyberete samozřejmě, kolik korun českých tam jest. (...) Telefonní číslo už je teď na vašich obrazovkách – 909 900 700 a budete počítat samozřejmě ty mince. Jsou tam mince a já potřebuju, abyste vybrali korunu českou, naši měnu. Takže se dobře soustředte, jestli můžu poradit, tak jděte blíž k té obrazovce, protože samozřejmě o to jde. Potřebuju, abyste byli velmi zblízka, dobře se podívali na každou tu minci, vybrali korunu českou, naši měnu, pouze tu úplně stejnou minci, jako máme my tady u nás v České republice, úplně stejné naše platidlo, no a zavolali mi samozřejmě tu správnou odpověď.“

V průběhu vysílání moderátorka opakovaně prohlašovala, že diváci musí spočítat pouze platné české mince a naznačovala, že ne všechny mince na obrazovce mohou být do celkové hodnoty zahrnuty: „Vyberte korunu českou, VYBERTE korunu českou. Vybrat. Takhle na první pohled to vypadá, že nemusíme nic vybírat, ale když se podíváte blíž, tak jak říkám, já potřebuju přesně stejné peníze, jako máme my u nás v České republice. Ty spočítáte dohromady a ten výsledek mi zavoláte. Pět tisíc korun, takže proto říkám, dobře se podívejte. (...) Kdo ví, kolik korun českých je v této obálce, čili na tomto obrázku. Potřebuju do koruny stejný výsledek, jako je v té obálce.“ (čas záznamu 00:11:48 hod) „Vidíte mince, dám vám příklad. Představte si, že by tady byla dvacetikoruna, jako že tam jsou, ale byla by tam ještě jedna a na té by... víme, že na dvacetikoruně je sv. Václav na koni, a na té dvacetikoruně by byl třeba bez koně, jenom by tam stál. Co by to bylo? No bylo by to podobné, ale nebyla by to dvacetikoruna česká. Například. Nebo například třeba může tam být napsáno dvacet korun hezkých místo českých. Tak to taky nebude. Takže jak říkám, dobře se podíváte na ty mince, pak vyberete korunu českou, naši měnu, spočítáte, kolik těch peněz jste tam těch korun českých napočítali dohromady a jdete za mnou s výsledkem. Takhle jednoduché to dnes je.“ (00:22:08 hod) „Tady mám bankovky třeba například. A na bankovce je Božena Němcová, no a když ta Božena Němcová bude mít vlasy na ježka na té bankovce, tak je to jen hloupý vtip, moc si za to nekoupíte. Za kolik si nakoupíte z těchto mincí? Kolik korun českých budete mít, půjdeme do obchodu a zaplatíme s nimi.“ (00:35:48 hod)

Někdy byla otázka formulována jako „kolik korun je na obrázku?“, jindy „jaké je číslo v obálce?“ Sama moderátorka ovšem explicitně uvedla, že se jedná o ten samý výsledek – v obálce se nachází správná odpověď na otázku, kolik korun českých je na fotografii. Problém v zadání této hádanky tkvěl v tom, že rozdíl, jichž si měli diváci všimnout, a tudíž dané mince nezapočítat do celkového součtu, nebyly rozpoznatelné. Předpokládáme, že jisté detailní odchylky skutečně existovaly. Jejich viditelnost ovlivněná mj. kvalitou televizního přenosu však byla prakticky nulová, a to i po odhalení správné odpovědi na konci pořadu, kdy se na obrazovce objevily červené kroužky značící rozdíl. Dle Rady nebylo v možnostech diváků přijít na správné řešení, pokud nebereme v úvahu možnost, že by si někdo číslo v obálce náhodou tipnul. Příklady, jež uváděla moderátorka v souvislosti s možnými rozdíly (sv. Václav na koni a bez koně, Božena Němcová s dlouhými vlasy a s vlasy na ježka apod.) nelze s nepatrnými odchylkami na soutěžním obrázku porovnávat.

Pakliže mince opravdu obsahovaly chyby, lidské oko takové chyby nemohlo zaznamenat, a to ani v případě, kdyby se diváci přesunuli blíže k televizní obrazovce, jak moderátorka volajícím opakovaně radila. Průvodkyně pořadem navíc několikrát uvedla, že se jedná o velice jednoduchou hru, což v kombinaci s uvedenými příklady možných rozdílů mohlo zásadně ovlivnit spotřebitelská rozhodnutí diváků a motivovat je k zavolání na speciálně zpoplatněnou linku. Moderátorka např. prohlásila: „*Já možná budu aktivní se zvyšováním té výhry, ale dneska ne o moc, protože samozřejmě je to velmi jednoduchá hra, velmi jednoduchá hra a já taky tím pádem velmi rychle očekávám výherce,*“ „*Co když máte odpověď, kterou já mám v té obálce? Je to samozřejmě dost jasné, dost logické, dost předvídatelné,*“ „*Moc se s tím nepárejte, ať za tím zas nevidíte nějaký velký hlavolam, ať za tím zas nevidíte nějakou velkou komplikaci.*“

V průběhu záznamu, v němž moderátorka často propagovala systém rychlého přepojování, se do studia dovolala řada diváků, žádný z nich však správnou odpověď (217) neuhodl. Řešení nebylo kromě zakroužkovaných neplatných mincí blíže vysvětleno a výhru, která se postupně navýšila z pěti tisíc na čtrnáct, nikdo nezískal.

Ačkoliv moderátorka pořadu účastníkům soutěže napovídala, že se musí soustředit na detaily na jednotlivých mincích, nemohli účastníci objektivně „chyták“ spočívající v grafických odchylkách na části vyobrazených mincí rozpoznat a nápověda moderátorky je tak v tomto ohledu zcela irelevantní. Rovněž je třeba vzít v úvahu skutečnost, že divák, respektive účastník soutěže, nemá na rozdíl od analytika Rady možnost záznam pozastavit, případně zhlédnout na odlišných typech zobrazovacích zařízení a jeho možnost odhalit případné grafické odchylky je tak podstatným způsobem snížena. Případné grafické odchylky na mincích však byly v předmětném pořadu natolik nezřetelné, že je nebylo možné v rámci provedené analýzy odhalit ani při detailním zkoumání obrazu na různých typech zařízení. Průměrný divák tak v důsledku nezřetelnosti odchylek mohl nabýt dojmu, že zná správnou odpověď a následně se zúčastnit soutěže samotné, v níž však nemohl objektivně uspět.

Z povahy obdobných interaktivních soutěží přirozeně vyplývá, že jejich řešení nemusí být vždy zcela jednoduché. V daném případě však nebyla soutěž složitá, nýbrž objektivně zcela nevyřešitelná a jedinou možností, jak soutěž vyřešit, je pouhým dílem náhody uhádnout správnou odpověď.

Dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy se zakazuje reklama, která je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního právního předpisu

Tímto zvláštním předpisem je zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který ve svém ustanovení § 4 odst. 1 uvádí, že *obchodní praktika je nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působením vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě.*

Rada má za to, že se v tomto případě jedná o nekalou obchodní praktiku, neboť může podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, který může na základě zhlédnutí tohoto teleshoppingu učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil, tzn. zavolat na uvedené telefonní číslo, aby sdělil odpověď na otázku, kterou považuje dle objektivních kritérií za správnou, přestože vzhledem k zavádějícímu řešení zadaného úkolu nemá šanci na výhru.

Dle ustanovení § 1 odst. 5 zákona č. 40/1995 Sb. se zadavatelem rozumí právnická nebo fyzická osoba, která objednala u jiné právnické nebo fyzické osoby reklamu.

Dle ustanovení § 8a odst. 2 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb. se právnická nebo podnikající fyzická osoba jako zadavatel dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 2 odst. 1 písm. b) zadá reklamu, která je nekalou obchodní praktikou.

Dle ustanovení § 8a odst. 6 písm. c) zákona č. 40/1995 Sb. lze za přestupek uvedený v ustanovení § 8a odst. 2 písm. b) uložit pokutu až ve výši do 5 000 000 Kč.

Zadáním předmětného teleshoppingu do vysílání se tak společnost DOCENDO s.r.o., mohla dopustit porušení ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb.

S ohledem na shora uvedené se Rada na svém 10. zasedání konaném ve dnech 5. a 6. června 2018 rozhodla zahájit se zadavatelem obchodního sdělení, společností DOCENDO s.r.o., IČ: 04959221, se sídlem Podlišovská 1284, Praha 9, PSČ 19800, (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., kterého se mohl dopustit zadáním reklamy, respektive teleshoppingu IQ kvíz vysílaného dne 26. února 2018 v čase od 23.45 hodin na programu Rebel, neboť tento teleshopping může být nekalou obchodní praktikou podle zvláštního předpisu, resp. klamavou obchodní praktikou dle ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Obsahem teleshoppingu, fungujícího na principu interaktivní soutěže, byl úkol, v rámci kterého měli diváci spočítat finanční obnos zachycený v podobě mincí na obrázku. Splnění úlohy přitom spočívalo v takové podmínce, že ji soutěžící nemohl odhalit, neboť chyby na mincích (které kvůli drobné odchylce byly chápány jako neplatné a do konečného výsledku se tudíž nezapočítávaly), nebylo možné identifikovat ani poté, co moderátorka správnou odpověď ukázala, a kdy byly chybné mince označeny červeným kroužkem. Spotřebitel tak mohl na základě zhlédnutí teleshoppingu učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil, tzn. zavolat na uvedené telefonní číslo za zvýšenou sazbou, aby sdělil odpověď, kterou považuje dle objektivních měřítek za správnou, přestože vzhledem k zavádějící odpovědi, která byla na závěr teleshoppingového bloku označena jako správná, neměl šanci na výhru.

Protože se jedná o možné porušení zákona ve vztahu k teleshoppingu, považuje Rada za nutné zde uvést ještě následující:

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve svém ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) rozlišuje následující typy obchodních sdělení: reklama, teleshopping a sponzorování a v případě televizního vysílání rovněž umístění produktu nebo jiná obrazová sekvence se zvukem nebo bez zvuku, která je určena k přímé nebo nepřímé propagaci zboží nebo služeb osoby vykonávající hospodářskou činnost, popřípadě jejího obrazu na veřejnosti, a která doprovází pořad nebo je do pořadu zahrnuta za úplatu nebo obdobnou protihodnotu nebo za účelem vlastní propagace.

Oproti tomu zákon č. 40/1995 Sb. sice hovoří pouze o reklamě, avšak pod definici reklamy plně zahrnuje i teleshopping. Ustanovení § 1 odst. 2 totiž říká, že *reklamou se rozumí oznámení, předvedení či jiná prezentace šířené zejména komunikačními médii, mající za cíl podporu podnikatelské činnosti, zejména podporu spotřeby nebo prodeje zboží, výstavby, pronájmu nebo prodeje nemovitostí, prodeje nebo využití práv nebo závazků, podporu poskytování služeb, propagaci ochranné známky, 1a) pokud není dále stanoveno jinak.*

K rozdělení těchto dvou institutů (reklamy a teleshoppingu) dochází tedy jen pro účely zákona o vysílání, který upřesňuje definici reklamy a vyjímá z ní specifickou formu oslovení spotřebitele – teleshopping. Pokud tedy zákon č. 40/1995 Sb. hovoří o reklamě, je nutno jeho ustanovení aplikovat i na teleshopping.

Vyjádření obviněného

Dne 30. července 2018 bylo Radě doručeno vyjádření obviněného. Dle obviněného je teleshopping „IQ kvíz“ marketingová všeobecná zábavná interaktivní soutěž pro diváky určená mimo jiné i k propagaci produktů – prodeje audioknih. Volající, kteří se dovolají do studia a splní tyto podmínky provozu linky, mohou hrát s moderátorkou tohoto pořadu hry o ceny (dále jen „soutěž“ nebo „pořad“ nebo „teleshopping“). Volající telefonují na linku se zvláštním tarifem 90,- Kč/min. včetně DPH pro hovory z ČR, jedná se o audiotextovou službu.

Moderátorka se dotazovala volajících mimo jiné na otázku: „Kolik českých korun je na obrázku?“ Tato otázka byla rovněž napsána na obrazovce těsně pod obrázkem mincí po celou dobu vysílání tohoto pořadu.

Na obrázku byly rozprostřeny mince různých hodnot představující české koruny, které se nezakrývaly. Moderátorka v průběhu vysílání komentovala otázku a blíže ji upřesňovala. Tímto způsobem radila volajícím, jak mají správně odpovědět na zadanou otázku. 3

Moderátorka sdělila volajícím, že chce vědět celkový obnos mincí uvedených na obrazovce, nikoliv však všech mincí, ale jen mincí platných jako česká měna. Moderátorka dále radila divákům, že mají jít diváci blíž k obrazovce, dobře se mají podávat na každou minci, vybrat jen korunu českou, naši měnu, úplně tu stejnou minci, jako máme my tady u nás v České republice, úplně stejnou jako naše platidlo. Moderátorka v průběhu vysílání dále radila divákům, jaké vady mohou mince mít, např. na dvacetikoruně je sv. Václav na koni, a pokud by byl bez koně, pak už by se nejednalo o dvacetikorunu českou.

Moderátorka vysvětlovala divákům, v čem konkrétně spočívá chyták, o jaký typ vad na mincích se může jednat. Divák tedy věděl, v čem spočívá chyták, jeho úkolem bylo odhalit vady na mincích. Rada ve svém Usnesení tvrdí, že nebylo v možnostech diváků přijít na správné řešení, pokud nebereme v úvahu možnost, že by si někdo číslo v obálce náhodou tipnul. Rada dále uvádí, že rozdíly nebyly rozpoznatelné. Rada předpokládá, že detailní odchylky skutečně existovaly. Jejich viditelnost ovlivněná, mj. kvalitou televizního přenosu však byla prakticky nulová, a to i po odhalení správné odpovědi na konci pořadu, kdy se na obrazovce objevily červené kroužky značící rozdíly.

Tento závěr Rady a jejích zaměstnanců však dle názoru obviněného vychází z jejich subjektivního hodnocení, z jejich dojmu. Rada a její zaměstnanci nejsou typičtí diváci tohoto pořadu, resp. na koho je pořad mířen. Rada nemá zájem účastnit se soutěže a není tedy motivována, aby našla správnou odpověď. Z tohoto důvodu jim může připadat řešení zadané otázky jako neřešitelné. Samotný divák se vždy může rozhodnout, zda se vůbec bude na soutěž dívat, zda se soutěže bude účastnit a zavolá do pořadu nebo nikoliv. Rada a její zaměstnanci se tímto pořadem museli zabývat z hlediska svých pracovních povinností, nikoliv tedy dobrovolně.

Účastník dále uvádí, že zadaná otázka měla rozpoznatelné řešení, které bylo na konci pořadu zveřejněno. Vzhledem k tomu, že se jedná o interaktivní soutěž, pak se předpokládá, že ne každý soutěžící může v této soutěži vyhrát.

K vyřešení otázky zadané v televizním pořadu IQ kvíz, a to: „Kolik českých mincí je na obrázku?“ vedly dvě cesty. Řešení zadané otázky není tedy náhoda, existovaly dvě možnosti, jak výpočet provést. První možností je vyřešit zadanou otázku porovnáním jednotlivých mincí s reálnými mincemi a zjištění, jaké obsahují vady. Následně sečíst hodnotu mincí bez vad, resp. hodnotu českých mincí.

Druhou možností, jak se dopracovat ke správnému výsledku, byl výpočet dle Ceasarovy šifry. Postup pro výpočet byl uveden v textovém kraulu na obrazovce. Jedná se o přímou cestu, jak vyřešit zadanou otázku. Existence Ceasarovy šifry je popsána na internetu, např. na stránkách wikipedie: https://cs.wikipedia.org/wiki/Caesarova_%C5%A1ifra, nebo na: <https://matematika.cz/caesarova-sifra> Ceasarova šifra je určitý způsob šifrování, je třeba najít správný algoritmus. Zadání přes Ceasarovu šifru je tedy vyřešitelné. Účastník se domnívá, že pokud Rada, resp. některý z jejích zaměstnanců, nedokáže podle nápovědy využívající Ceasarovu šifru spočítat správný výsledek, pak toto ještě neznamená, že není v možnostech diváka kvíz jakkoliv rozklíčovat. Zároveň to znamená, že divák má jednoznačně definovanou odpověď zakódovanou v šifře celou dobu na očích = na obrazovce. Nejedná se tedy o zjišťování slova náhodou, ale hledání matematického řešení. Samozřejmě si divák může říci, mě to nebaví, já si tipnu... Ale to je jeho osobní rozhodnutí. Věříme, že Rada nechce tuto svobodu volby divákům upřít.

Rada ve svém Usnesení uvádí:

„V daném případě však nebyla soutěž složitá, nýbrž objektivně zcela nevyřešitelná a jedinou možností, jak soutěž vyřešit je pouhým dílem náhody uhádnout správnou odpověď.“

Pokud by divák nechtěl dospět ke správnému výsledku porovnáním mincí, měl možnost se dopočítat správného výsledku podle nápovědy využívající Ceasarovu šifru. Výše uvedený závěr Rady tedy neodpovídá skutkovému stavu, resp. že správný výsledek šlo jen uhádnout. Naopak zde byly nastaveny dva způsoby, jak dojít ke správnému výsledku.

V Usnesení je uvedeno, že předmětný pořad může být nekalou obchodní praktikou podle ust. § 4 odst. 1 zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, a ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 40/1995 Sb. Obchodní praktika je nekalá podle ust. § 4 odst. 1 zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působením vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě. Je-li obchodní praktika zaměřena na určitou skupinu spotřebitelů, posuzuje se podle průměrného člena této skupiny.

Účastník je přesvědčen, že vady (odchylky) na mincích byly rozpoznatelné (viz. výše) a že tedy svým jednáním nemohl naplnit znaky skutkové podstaty nekalé obchodní praktiky. Dále je třeba uvést, že účastník nastavil soutěžícím dva způsoby, jakými lze dojít ke správnému výsledku, a to buď odhalením vad na mincích a sečtením mincí bez vad nebo nápovědou spočívající ve využití Ceasarovy šifry (viz. výše). Výpočtem podle nápovědy s využitím Ceasarovy šifry mohl divák dojít jen k jednomu správnému výsledku. Jedná se o matematické řešení. Podle ust. § 4 odst. 1 zák. o ochraně spotřebitele, je-li praktika zaměřena na určitou skupinu spotřebitelů, posuzuje se podle průměrného člena této skupiny. Soutěž jako taková je soutěží vědomostní, je zaměřena na skupinu osob, která je schopna zadání soutěže vyřešit.

Podle článku zveřejněném na internetových stránkách Univerzity Karlovy <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-953.html> tvoří tři čtvrtiny (75 %) Čechů středoškoláci, 11 % lidí je se základním vzděláním a 14 % je vysokoškoláků. Vzhledem k výše uvedené statistice lze tedy předpokládat, že existují osoby, které jsou schopny soutěž vyřešit a které se zároveň budou účastnit dané soutěže. Není tedy třeba snižovat IQ průměrného diváka na minimum a tím snižovat IQ průměrného člena skupiny dle definice nekalé obchodní praktiky. Středoškolské vzdělání stačí na vyřešení dané soutěže.

V případě, že by měl být účastník uznán vinným z přestupku pro naplnění znaků nekalé obchodní praktiky dle ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 40/1995 Sb., i přestože je účastník přesvědčen, že nebyly naplněny znaky nekalé obchodní praktiky, pak je při ukládání trestu třeba přihlídnout i k následujícím skutečnostem:

1. účastník přestal vysílat pořad IQ kvíz;
2. účastník nabídl soutěžícím dvě možnosti, jak dojít ke správnému výsledku;
3. jedná se o první řízení proti účastníkovi, které bylo zahájeno Radou z úřední povinnosti;
4. pořad „IQ kvíz“ byl vysílán na televizní stanici s marginálním zásahem diváckého spektra. Samotný pořad „IQ kvíz“ má nízkou sledovanost.

Další postup v řízení o přestupku

Rada na svém 15. zasedání konaném dne 18. září 2018 provedla dokazování zhlédnutím záznamu reklamy, respektive teleshoppingu IQ kvíz vysílaného dne 26. února 2018 v čase od 23.45 hodin na programu Rebel. Provedené dokazování potvrdilo skutečnosti tvrzené v zahájení řízení o přestupku.

Dne 9. října 2018 bylo obviněnému doručeno oznámení o doplnění spisu a ukončení dokazování a byla mu stanovena lhůta 15 dní pro závěrečné vyjádření ve věci.

Vyjádření obviněného

Obviněný uvádí, že ukončil provozování pořadu IQ Kvíz, neboť proti němu a propojené osobě, společnosti Vědmy s.r.o. bylo zahájeno 10 dalších řízení o přestupku. S ohledem na to obviněný navrhuje zastavit řízení o přestupku, neboť zanikla věc nebo právo, jehož se řízení týká. Obviněný je přesvědčen, že svým jednáním nenaplnil znaky přestupku podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb. Dle obviněného byla nemožnost řešení zadaného soutěžního úkolu řešena pouze zaměstnanci Rady, nikoliv nezávislou osobou. Dle obviněného Rada nehodnotí věc jako celek, nýbrž se zabývá pouze její částí. Pokud tedy existuje další, matematická možnost řešení, nemohl obviněný naplnit znaky přestupku.

Samotným projednáním věci se Rada zabývala na svém 21. zasedání konaném ve dnech 18. a 19. prosince 2018 a dospěla k následujícím závěrům:

Obviněný uvádí, že závěr Rady ohledně prakticky nulové viditelnosti odchylek na jednotlivých mincích vychází ze subjektivního hodnocení Rady a jejích zaměstnanců, kteří však nejsou typičtí diváci tohoto pořadu. Rada však posuzuje pořad a možnost úspěšného vyřešení soutěžního úkolu z pohledu průměrného diváka, přičemž úvaha Rady není ovlivněna skutečností, že se pořadem zabývá z hlediska svých pracovních povinností a nikoliv s cílem vyhrát finanční obnos deklarovaný v pořadu. V daném případě jsou odchylky na mincích natolik marginální, respektive z pohledu průměrného diváka neodhalitelné, že ani po zveřejnění správné odpovědi nejsou odchylky na zobrazených mincích zřetelné. Divák tedy objektivně neměl možnost zadanou úlohu vyřešit. Vysvětlení moderátorkou spočívalo pouze v ukázání napsané hodnoty na papíru velikosti A4 za současného zobrazení červených kroužků na mincích, které měly signalizovat deformace, resp. odchylky na jednotlivých vyobrazených mincích, kvůli kterým se do celkového součtu nezapočítávaly. Zobrazení odpovědi bylo nepoměrně krátké v poměru k celkové délce pořadu, neboť mu bylo věnováno pouze 12 vteřin na závěr několikahodinového pořadu.

Dle obviněného moderátorka pořadu v průběhu vysílání komentovala otázku a blíže ji upřesňovala. Tímto způsobem divákům radila, jak mají správně zadanou úlohu vyřešit. Problém předmětného pořadu však nespočívá v nejasném zadání, nýbrž v nemožnosti jeho objektivního vyřešení. Moderátorka divákům skutečně radila, že řešení může spočívat v odchylkách na některých ze zobrazených mincí a jejich neplatnosti. Tyto odchylky však byly z pohledu průměrného diváka zcela neodhalitelné.

Právě v této skutečnosti spočívá nebezpečnost předmětného soutěžního pořadu. Soutěž je záměrně koncipována tak, aby u průměrného diváka vzbudila dojem, že otázka je jednoduchá, čímž je dosaženo co nejvyššího počtu telefonátů na uvedenou telefonní linku. Sama moderátorka opakovaně uvádí, že soutěžní úkol není obtížný. Ve skutečnosti je však odpověď objektivně neuhodnutelná. Obviněný se přitom nemůže zprostit své odpovědnosti za protiprávní jednání odkazem na to, že bylo na svobodné volbě diváka, zda na tuto linku zavolá a zúčastní se soutěže.

S obviněným není vedeno řízení o přestupku z důvodu, že v soutěži nikdo nevyhrál, popř. za to, že „chyták“ byl moc náročný, nýbrž z důvodu, že obviněný šířil reklamu, která je nekalou obchodní praktikou. Samotná skutečnost, že obviněný pod dojmem nátlaku ze strany Rady ukončil vysílání pořadu, není důvodem pro zastavení řízení o přestupku dle § 66 odst. 2 správního řádu, jak uvádí obviněný, neboť tímto nezaniká odpovědnost provozovatele za přestupek spáchaný odvysíláním konkrétní epizody předmětného teleshoppingového pořadu. Tato skutečnost však byla vzata v potaz jakožto polehčující okolnost při určování výše uložené sankce.

Dle obviněného vedly k vyřešení otázky zadané v pořadu dvě cesty. První možností bylo vyřešit zadanou úlohu porovnáním jednotlivých mincí s reálnými mincemi a následnému sečtení mincí „bez závad“. Druhou možností pak bylo řešení pomocí tzv. Caesarovy šifry.

Na možnost řešení zadaného úkolu pomocí Caesarovy šifry však moderátorka pořadu diváky jakkoliv neupozornila, naopak svými radami diváky vedla k řešení zadané úlohy hledáním odchylek na jednotlivých mincích. Caesarova šifra byla v pořadu zmíněna pouze v rámci textového kraulu ve spodní části obrazovky. Ani v tomto textovém kraulu však nebyla uvedena informace, že vyřešením této Caesarovy šifry se divák dobere odpovědi na otázku „kolik korun českých je na obrázku“. Pokyny pro Caesarovu šifru byly uvedeny společně s informacemi o ceně hovoru, podmínkách soutěže a provozovateli soutěže. Z pohledu průměrného diváka tak nebylo vůbec zřejmé, že existují dvě možnosti řešení zadaného úkolu. Pokyny pro vyřešení úkolu pomocí Caesarovy šifry jsou navíc velmi nejednoznačné, neboť v kraulu je uvedena pouze následující informace: *Zamíchej znaky ve větě "IQkvíz nás baví", potom uplatni Caesarovu šifru. Odečti od čísla 495772443655414952665366385232 dekomprimuj Caesarovou šifrou a uspořádej znaky.* Na základě těchto pokynů a jejich umístění mezi obecné informace o ceně hovoru a dalších podmínkách soutěže tak divák nebyl zřetelně seznámen s možností vyřešit úlohu jiným způsobem, než pouhým hledáním odchylek na mincích na obrázku. Informace o počtu středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných lidí ve společnosti, kterými argumentuje obviněný, jsou tak v daném případě irelevantní, neboť divák nebyl v první řadě seznámen s možností vyřešit úlohu jiným způsobem.

Je samozřejmě očekávatelné, že řešení zadaných úloh nebude zcela triviální. Znalostní soutěže jsou běžně postaveny na „chytácích“, které je nutné odhalit. Lze připustit, že v soutěži, ve které se hraje o větší částku peněz, lze očekávat složitější otázky, popř. chytáky. Není však přípustné, aby soutěžní otázka byla formulována tak, aby na ni neexistovala objektivně správná a prokazatelná odpověď, jak mimo jiné judikoval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 9 As 54/2017 – 98 ze dne 17. ledna 2018.

S obviněným není vedeno řízení o přestupku z důvodu, že v soutěži nikdo nevyhrál, popř. za to, že „chyták“ byl moc náročný, nýbrž z důvodu, že obviněný šířil reklamu, která je nekalou obchodní praktikou. Předmětem tohoto řízení o přestupku je otázka, zda bylo rozpoznání správné odpovědi pro diváky vůbec reálně dosažitelné. Rada má za to, že s ohledem na shora uvedené skutečnosti divák nedisponoval možnostmi objektivně vyřešit moderátorkou zadanou úlohu a ze strany obviněného tak došlo k porušení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., kterého se dopustil zadáním reklamy, respektive teleshoppingu IQ kvíz vysílaného dne 26. února 2018 v čase od 23.45 hodin na programu Rebel, neboť tento teleshopping je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního předpisu, resp. klamavou obchodní praktikou dle ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

Dle § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb. „*je obchodní praktika nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě*“. Pro naplnění skutkové podstaty přestupku tedy postačí i pouhé vyvolání nebezpečí učinění obchodního rozhodnutí, které by divák jinak neučinil. Lze však konstatovat, že v daném případě došlo ke vzniku konkrétních negativních následků spáchaného přestupku, neboť na inzerovanou telefonní linku skutečně volali diváci, kteří pod dojmem jednoduchosti zadaného úkolu a s vidinou snadné výhry volali na linku zpoplatněnou částkou 90 Kč za minutu hovoru.

Předmětný teleshopping je v rozporu s požadavky odborné péče, neboť jeho cílem není profesionální a regulérní prodej výrobků či služeb (v souladu s definicí teleshoppingu dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. zákona č. 231/2001 Sb., kdy teleshoppingem se rozumí přímá nabídka zboží, a to včetně nemovitého majetku, práv a závazků, nebo služeb, určená veřejnosti a zařazená do rozhlasového či televizního vysílání za úplatu nebo obdobnou protihodnotu), ale jeho záměrem je zcela nepokrytá snaha spotřebitele poškodit. Takový formát „soutěže“, který je obsahem předmětného teleshoppingu, kdy de facto neexistuje žádná objektivně správná odpověď a není vlastně ani možno dosáhnout výhry, není prodejem výrobků, respektive služeb v souladu se zákonem a v souladu s požadavky odborné péče, ale jeho takřka jediným cílem je lákání diváků na volání na telefonní číslo se zvýšenou sazbou 90 Kč za minutu hovoru, bez reálné šance na jakoukoli výhru.

Společenskou škodlivost daného přestupku je tedy třeba spatřovat právě v tom, že takový formát „soutěže“, kdy de facto neexistuje žádná objektivně správná odpověď a není vlastně ani možno dosáhnout výhry, má za cíl nikoli seriózní soutěžení, ale pouze lákání diváků na volání na telefonní číslo se zvýšenou sazbou 90 Kč za minutu hovoru, bez reálné šance na jakoukoli výhru, čímž dochází ke zcela zjevnému poškozování spotřebitele.

Rada má tedy za prokázané, že se obviněný dopustil porušení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., neboť spotřebitel může na základě zhlédnutí teleshoppingu učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil, tzn. zavolat na uvedené telefonní číslo, aby sdělil odpověď, kterou považuje dle objektivních měřítek za správnou, přestože vzhledem k zavádějícímu řešení zadaného úkolu, nemá šanci na výhru.

Dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy se zakazuje reklama, která je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního právního předpisu.

Tímto zvláštním předpisem je zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který ve svém ustanovení § 4 odst. 1 uvádí, že *obchodní praktika je nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě*.

Dle ustanovení § 1 odst. 5 zákona č. 40/1995 Sb. se zadavatelem rozumí právnická nebo fyzická osoba, která objednala u jiné právnické nebo fyzické osoby reklamu.

Dle ustanovení § 8a odst. 2 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb. se právnická nebo podnikající fyzická osoba jako zadavatel dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 2 odst. 1 písm. b) zadá reklamu, která je nekalou obchodní praktikou.

Dle ustanovení § 8a odst. 6 písm. c) zákona č. 40/1995 Sb. lze za přestupek uvedený v ustanovení § 8a odst. 2 písm. b) uložit pokutu až ve výši do 5 000 000 Kč.

Dle ustanovení § 38 zákona č. 250/2016 Sb., povaha a závažnost přestupku je dána zejména

- a) významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen,*
- b) významem a rozsahem následku přestupku,*
- c) způsobem spáchání přestupku,*
- d) okolnostmi spáchání přestupku,*
- e) u fyzické osoby též druhem a mírou jejího zavinění, popřípadě pohnutkou, je-li tato znakem skutkové podstaty přestupku,*
- f) délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele,*
- g) počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v přestupku.*

Polehčující a přitěžující okolnosti spáchaného přestupku

K porušení zákona došlo odvysíláním teleshoppingového bloku na programu Rebel. Konkrétní údaje o sledovanosti nebyly v rámci řízení o přestupku zjišťovány, nicméně lze obecně konstatovat, že program Rebel nedosahuje oproti jiným celoplošným programům vysoké divácké sledovanosti. Obecně nízkou diváckou sledovanost programu tak lze hodnotit jako polehčující okolnost.

Jako přitěžující okolnost však lze hodnotit rozsáhlou stopáž pořadu (přibližně tři a půl hodiny) a tedy potenciálně vysoký zásah divácké veřejnosti, kdy nekalá praktika na diváka a jeho ekonomické chování působila velmi dlouhou dobu, navíc se v průběhu pořadu u televizních obrazovek mohlo vystřídat větší množství diváků, než je tomu u teleshoppingu o délce například deset minut.

Další přitěžující okolností je možný negativní následek spáchaného přestupku, neboť předmětný teleshopping mohl podstatně ovlivnit ekonomické chování diváka, respektive spotřebitele. Ten mohl na základě zhlédnutí předmětného teleshoppingu učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil, tzn. zavolat na uvedené telefonní číslo za zvýšenou sazbou, aby sdělil odpověď, kterou považoval dle objektivních měřítek za správnou, přestože reálně nemohl chyby na mincích odkrýt (a rozpoznat tedy, které mince jsou chápány jako neplatné, a do konečného výsledku se proto nezapočítávají). Odpověď nebylo možné identifikovat ani poté, co moderátorka správnou odpověď ukázala, a kdy byly chybné mince označeny červeným kroužkem. Vysokou závažnost možného následku tak lze hodnotit jako přitěžující okolnost.

Zohlednit je třeba rovněž skutečnost, že se společností DOCENDO s.r.o. nebylo doposud ze strany Rady vedeno řízení o přestupku a obviněný přestal pořad IQ kvíz vysílat. Tyto skutečnosti lze tedy hodnotit jako polehčující okolnosti.

Závěrem lze tedy shrnout, že jako polehčující okolnost lze hodnotit obecně nízkou sledovanost programu Rebel, na kterém byl pořad odvysílán, a skutečnost, že se jedná o první řízení o přestupku vedené se společností DOCENDO s.r.o. a obviněný přestal tento pořad vysílat. Jako přitěžující okolnosti lze naopak hodnotit rozsáhlou stopáž pořadu a tedy délku klamavého působení na diváky a rovněž závažnost chráněného zájmu, respektive možný negativní následek spáchání předmětného přestupku.

Na základě uvedených argumentů Rada shledala jako přiměřené uložit sankci ve výši 200 000 Kč, tedy při spodní hranici zákonné meze.

Vzhledem k tomu, že řízení vyvolal účastník řízení porušením své právní povinnosti, uložila mu Rada v souladu s ustanovením § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016, o odpovědnosti za přestupky, a § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb. **povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1 000,- Kč.**

Poučení:

Proti tomuto správnímu rozhodnutí lze v souladu s ustanovením § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, podat žalobu k Městskému soudu v Praze ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. Podání žaloby má odkladný účinek.

Ivan Krejčí

předseda Rady

pro rozhlasové a televizní vysílání

elektronicky podepsáno